Kuntaliitto
Kommunförbundet

Asiantuntijalausunto

1.10.2018

Asunto- ja ympäristöjaosto
Eduskunta

Lausuntopyyntönne HE 123/2018 vp

Lausunto hallituksen talousarvioesityksestä vuodelle 2019, luku 35.20.

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen vuoden 2019 talousarviosta. Asuntopolitiikan osalta esitys noudattaa hallituksen linjaa eikä tukien tasossa tai rakenteessa ole olennaisia muutoksia.

Kaupunkiseutujen kasvu jatkuu

Asuntorakentamisen huippu on ohitettu, mutta asuntotuotannon taso pysyy korkealla myös ensi vuonna.

Hallitun asuntotuotannon kannalta valtiotahojen ja suurten kaupunkiseutujen väliset MAL-sopimukset ovat avainasemassa. Vuoden 2019 lopussa päättyvän sopimuskauden tavoitteet ovat toteutumassa hyvin sekä kaavoitukselle että asuntotuotannolle asetettujen tavoitteiden osalta. Ympäristöministeriön tavoitteen mukaan seuraavan sopimuksen valmistelu on käynnistymässä syksyllä 2019. Tämä on ensiarvoisen tärkeää suurille kaupunkiseuduille.

Uudet kaupunginosat tarvitsevat monipuolisen korttelirakenteen

Talousarvioesitys säilyttää ARA-tuotannon tuet nykytasolla, mikä mahdollistaa ARA-tuotannon tason säilyttämisen. Myös korkotukilainojen hyväksymisvaltuus riittää MAL-sopimuksiin kirjattuun ARA-tuotantotavoitteeseen.

Rakennusmarkkinoiden korkeasuhdanne on nostanut urakkahintoja niin, että osa vuokratalohankkeista ei ole saanut ARA-rahoitusta liian korkeiden kustannusten vuoksi. Tähän talousarvioesityksessä esitetään joustoa siten, että hankkeita hyväksyttäessä tarkastellaan myös kohteen vuokratasoa. Näin vuokrantasauksen piiriin kuuluvissa vuokratalohankkeissa yksittäisen kohteen kustannukset eivät mekaanisesti estä hankkeen toteuttamista korkotukikohteena. Jousto on kaupunkien kannalta tärkeää, sillä se mahdollistaa monipuolisten korttelien rakentamisen myös uusille, vetovoimaisille asuinalueille.

Maankäyttö- ja rakennuslaki uudistuu

Talousarviossa todetaan maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen käynnistyneen. Kunta on viimekädessä vastuussa yhdyskuntarakenteen toimivuudesta, toteuttamisesta ja taloudellisuudesta. Lisäksi maapolitiikalla, kaavoituksella ja toteutusjärjestyksellä on olennainen merkitys kuntatalouden kannalta. MRL-uudistus on kuntien kannalta yksi merkittävimmistä lakiuudistuksista.

Kuntaliitto on käynnistänyt lakiuudistuksen valmistelun vuoden alussa, jolloin kuntakentän eri toimijoiden näkemysten kokoaminen on alkanut: sidosryhmä- ja asiantuntijaverkostotapaamiset ovat olennainen osa vuorovaikutteista yhteistyötä, joka jatkuu kuntien kanssa läpi lakiuudistuksen valmistelun. Kuntaliitolla on vahva edustus valmistelussa, sekä valmistelevassa työryhmässä sekä sen aihekohtaisissa jaostoissa.

www.kunnat.net
www.kommunerna.net

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14,00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711,faksi 09 771 2291
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14,00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 7711, fax 09 771 2291
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

ARA:n palveluprosessien kehittäminen on tärkeää

Talousarvioesitykseen on tuotu kirjaus *ARA kehittää palveluprosesseja ja huolehtii tukien tehokkaasta toimeenpanosta.* Tukijärjestelmien toimeenpano on ARA:n perustehtävä, joka on kunnille olennainen ja tärkeä. Siksi Kuntaliitto katsoo, että kehittämiskirjaus tulee toteuttaa suunnitelmallisesti.

Kotitalouksille tarkoitettujen korjausavustusten myöntäminen siirtyi kokonaisuudessaan kunnilta ARA:lle vuoden 2017 alussa. Määrärahojen käyttö on pienentynyt merkittävästi muutoksen myötä, ja suurin osa tarkoitusta varten osoitetuista määrärahoista on jäänyt käyttämättä. Vanhusten ja vammaisten asuntojen korjauksiin suunnatut resurssit ovat osa ehkäisevää vanhuspalvelua, erityisesti kotona asumisen edistämistä. Tuen tehoton käyttö tulee saada oikaistuksi.

Vaikeudet kotitalouksia palvelevan tukijärjestelmän hoitamisessa ovat osa hallintokulttuuria, jonka on vaikea taipua asiakaslähtöiseen palvelutuotantoon.

Palvelun kehittämisessä on hyödynnettävä läpimenoaikojen ja palvelulupausten kaltaisia keinoja, jotka osaltaan päivittävät viraston palvelutoimintaa paitsi henkilöasiakkaiden, myös rakennuttajien suuntaan.

Seuraava hallitus tarvitsee asuntopoliittisen ohjelman

Asuntopolitiikan tehostamiseksi seuraava hallitus tarvitsee asuntopoliittisen ohjelman, joka on syytä valmistella yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Kuntaliitto pitää erityisen tärkeänä, että asuntopoliittiset asiakokonaisuudet jäsentävät ohjelman toimenpiteitä, eikä niitä ripusteta muiden politiikka-alojen työvälineiksi. Asuntopolitiikan tavoitteena on asumisen kehittäminen, jonka yhteiskunnallinen merkitys on nopean kaupungistumisen ja siihen liittyvien murrosten vuoksi keskeinen.

Ohjelman valmistelu kokoaa eri alan toimijat yhteen ja rakentaa yhteistä tilannekuvaa ja keskinäistä ymmärrystä siitä, että erilaisista intresseistä riippumatta yhteistä asuntopolitiikkaa on mahdollista edistää.

Asuntopolitiikan vaikuttavuus on hidasta ja pitkäkestoista. Ja kääntäen: politiikkapuutteista aiheutuvien virheiden korjaaminen on hidasta, työlästä ja kallista.

SUOMEN KUNTALIITTO

Laura Hassi
Asumisen asiantuntija

LIITE: TAE 2019 ja kuntatalous